

93-096

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6248739

Podiumkunstbeleid in Overijssel

september 1992

Boekmanstichting - Bibliotheek

Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
telefoon: ~~24 37 36~~ / ~~24 37 37~~ / ~~24 37 38~~ / ~~24 37 39~~

De uitleentermijn bedraagt een maand. Mits tijdig
aangevraagd is verlenging met een maand moge-
lijk, tenzij de publikatie inmiddels is besproken.

De uitleentermijn is verstreken op:

21 NOV. 1994

17-11-02

Inhoud

Woord vooraf	1
1 De overheden en de podiumkunsten	2
1.1 De herverdelingsoperatie	2
1.2 Overijssel	2
2 Bestaand beleid	4
2.1 Bevordering produktie	4
2.2 Bevordering Afname	5
2.3 Introdans	6
2.4 Regelingen Culturele projecten en publiciteit en Normsubsi- dies Sociaal-Cultureel Werk	7
2.5 Amateuristische Kunstbeoefening, Kunstzinnige Vorming	7
3 Naar een nieuw podiumkunstbeleid	9
3.1 Doelstellingen	9
3.2 Infrastructuur podiumkunsten	9
3.3 Kunstzinnige Vorming, Amateuristische Kunstbeoefening	11
3.4 Projectsubsidiereregeling Podiumkunsten	12
3.5 Theater Netwerk Nederland	14
4 Financiële vertaling	16
Bijlage	18

Boekmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Woord vooraf

In 1985 is het provinciale podiumkunstbeleid voor het laatst geformuleerd. Zoals wij in de nota Hoofdlijnen voor het provinciaal kunst- en cultuurbeleid voor de jaren negentig (1989), reeds aangaven is een herformulering van het provinciale podiumkunstbeleid wenselijk. Aanleiding hiervoor is in de eerste plaats de uitkristallisering van de taakverdeling tussen de verschillende overheden op het terrein van de podiumkunsten na de herverdelingsoperatie in 1985, hierop gaan wij in 1.1 nader in.

Daarnaast hebben wij de afgelopen jaren enkele knelpunten geconstateerd in het bestaande beleid, die het noodzakelijk maken een nieuw beleidskader voor het provinciale podiumkunstbeleid te formuleren. Een derde aanleiding vormt ten slotte de wens om in deze collegeperiode het beleid t.a.v. Amateurkunst en Kunstzinnige Vorming te plaatsen in het kader van cultuurbeleid, i.p.v. het welzijnsbeleid. In deze nota willen wij een eerste aanzet daartoe geven.

De door Provinciale Staten vastgestelde heroverwegings- en actieplannen voor deze collegeperiode, hebben de financiële kaders voor het podiumkunstbeleid niet gewijzigd. Derhalve hebben wij bij het formuleren van onze voorstellen voor een herschikking van het podiumkunstbeleid, de budgettaire neutraliteit van onze voorstellen als uitgangspunt genomen.

In de concept-versie van deze Nota Podiumkunst hebben wij toegezegd de resultaten van het op dat moment in volle gang zijnde kunstenplandebbat, te verwerken in de definitieve tekst van deze nota.¹ Zowel ten aanzien van de Stichting Forum en het jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevand, is de tekst aangepast aan de actualiteit. Voor onze voorstellen heeft de uitkomst van het kunstplandebbat geen gevolgen gehad.

Ten aanzien van Forum heeft de minister uitgesproken ernaar te streven er voor Gelderland en Overijssel een Oostelijke orkestvoorziening wordt geformeerd, waarin zowel de Stichting Forum (Enschede) als Het Gelders orkest (Arnhem) zullen opgaan. In Enschede zal een nieuwe Operavoorziening worden opgericht. De besturen van Forum en Gelders Orkest formuleren op verzoek van de minister een voorstel voor één Oostelijke orkestvoorziening, die zowel het symfonisch aanbod als de operabegeleiding moet verzorgen. Op dit moment (september 1992) is de discussie tussen beide partijen nog niet afgerond. Over de wijze waarop de oostelijke orkestvoorziening uiteindelijk gestalte gaat krijgen, zal pas in een later stadium duidelijkheid ontstaan. Het voortbestaan van een operavoorziening in Enschede lijkt inmiddels vrijwel zeker.

Behalve Stichting Forum was ook het provinciale jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevand betrokken bij de invulling van het Kunstenplan. Rosa Sonnevand zal in de periode 1993-1997 een structurele bijdrage van WVC ontvangen van fl. 291.176 per jaar. De minister stelt daarbij als voorwaarde dat de lagere overheden eveneens een bijdrage verlenen en dat de verhouding in subsidie WVC en subsidie lagere overheden, 40% vs. 60% moet bedragen.

Deze nota is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 gaan we in op de taakverdeling tussen de overheden en de gevolgen van de herverdelingsoperatie. In hoofdstuk 2 wordt het bestaande Overijssels beleid op het terrein van de podiumkunsten beschreven en geëvalueerd.

In hoofdstuk 3 worden de uitgangspunten geschetst voor het nieuwe podiumkunstbeleid en geven wij aan hoe deze geconcretiseerd worden in het beleid dat wij m.i.v. 1993 willen gaan voeren. In hoofdstuk 4 ten slotte wordt de financiële vertaling van dit beleid weergegeven.

¹Een zwarte lijn in de kantlijn geeft aan waar de tekst is gewijzigd t.o.v. de conceptnota

1 De overheden en de podiumkunsten

1.1 De herverdelingsoperatie

Het huidige provinciale beleid voor de podiumkunsten hangt nauw samen met de herverdeling van verantwoordelijkheden op dit terrein tussen rijk, provincies en gemeenten die vanaf 1985 z'n beslag heeft gekregen. De basis voor deze herverdeling is gelegd door enkele door de minister van WVC ingestelde adviescommissies: de commissie De Boer voor het toneelbestel, de werkgroep Sutherland voor het orkestenbestel en de commissie Zeevalking voor het jeugdtheater.

Een belangrijk doel van de herverdelingsoperatie was het beëindigen van het systeem van koppelsubsidies. De overheveling van middelen uit het provinciefonds naar het ministerie van WVC, waarbij het ministerie de subsidieverplichtingen van de provincies overnam, is voor Overijssel destijds niet ongunstig uitgevallen, zoals wij in het navolgende zullen zien.

Met betrekking tot de taakverdeling wordt in het dagelijks gebruik de vuistregel gehanteerd dat de rijksoverheid de landelijke podiumkunstinstanties financiert, de provincies zorgen voor spreiding van aanbod en voor financiering van jeugdtheater, eventueel samen met anderen, en dat de gemeenten ten slotte zorgen voor de accommodaties.

De afgelopen jaren is gebleken dat enkele afspraken die in het kader van de herverdelingsoperatie zijn gemaakt, onvoldoende worden nagekomen. Met de extra middelen (56 miljoen) die de rijksoverheid uit het gemeente- en provinciefonds heeft verkregen wordt weliswaar de instandhouding van de orkesten en de grote repertoiregezelschappen verzorgd, maar van een goede spreiding op betaalbare condities van de produkties van een aantal van deze gezelschappen is nauwelijks sprake. Gezelschappen als Het Nationaal Ballet, Het Nederlands Danstheater, het Concertgebouworkest en de Nederlandse Opera, beperken in de regel hun optredens tot de randstedelijke podia. Als het technisch gezien al mogelijk is een voorstelling te plaatsen, dan is het meestal erg moeilijk een voorstelling te krijgen, of door de hoge uitkoopsom, of doordat er veel meer gegadigden zijn, zijn de schouwburgen vaak niet in staat de grote balletvoorstellingen of repertoiretoneel te programmeren. Een verschraving van het schouwburgaanbod buiten de randstad is daarvan mede het gevolg.

Tegenover deze tendens staan echter ook positieve ontwikkelingen in de podiumkunstsector. Er is sprake van een grote belangstelling van het publiek voor muziek en opera. Tevens is er een aantal toonaangevende podiumkunstfestivals tot bloei gekomen in Nederland. Jeugdtheater heeft een herkenbare plaats verworven in het landelijk theaterbestel en de professionalisering zet zich voort. In Overijssel is een groot aantal jeugdtheatergezelschappen actief. Ten slotte is er sprake van vernieuwing en uitbreiding van de podiumkunstaccommodaties (b.v. het Muziekcentrum in Enschede).

1.2 Overijssel

In 1983 subsidieerde de provincie Overijssel het Opera- en Orkestgezelschap FORUM nog jaarlijks voor een bedrag van 2,6 miljoen en het toneelgezelschap Theater in Arnhem voor ruim fl. 400.000. De overname door het rijk van de instandhoudingsverantwoordelijkheid voor deze gezelschappen, die immers van landelijk belang waren betekende voor Overijssel uiteindelijk een korting van 1,2 miljoen op de bijdrage uit het provinciefonds.

Met als basis de in de herverdelingsoperatie vastgestelde taakverdeling is het kader van het Overijssels podiumkunstbeleid in 1985 vastgesteld in de Notitie provinciaal Kunst- en Cultuurbeleid.

De financiële ruimte die ontstond doordat het rijk de financiering van de landelijke gezelschappen overnam, is in Overijssel voor een deel aangewend voor de financiering van het huidige podiumkunstenbeleid. Met het overige deel van de vrijkomende middelen (totaal ging het om 1,4 miljoen) hebben wij destijds de knelpunten in de sector van het bibliotheekwerk opgelost.

2 Bestaand beleid

In 1985 hebben wij de keuze gemaakt voor een verzamelbegrotingspost subsidiëring podiumkunsten. De reden daarvoor was dat de omstandigheden op dat moment rond de podiumkunsten - gelet op de ingrijpende verschuiving van overheidsverantwoordelijkheden die toen nog gaande was - zo wisselend en onzeker waren dat nog niet goed te overzien viel wat de inhoudelijke en financiële consequenties zouden zijn van de (nieuwe) taak en verantwoordelijkheid van de provincie. Het werken met een verzamelbegrotingspost biedt onder dergelijke omstandigheden in principe de ruimte om op nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Voor podiumkunst is in 1992 een bedrag van fl. 688.600,-- beschikbaar. Voor de besteding is als kader gesteld dat fl. 80.700,-- is bestemd voor Introdans en dat de overige middelen (fl. 607.900,--) evenwichtig verdeeld worden over produktie (projectsubsidies) en afname (afnemerssubsidie) van podiumkunst, waarbij aan jeugdtheater speciaal aandacht wordt geschonken. Met name de snelle ontwikkeling van het provinciale jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevanck, is aanleiding geweest om in 1992 de tot dan toe gevolgde werkwijze bij te stellen. Daarnaast hebben zich op het gebied van produktie en spreiding van podiumkunst ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn geweest op de wijze van uitvoering van de regelingen voor produktie- en afnemerssubsidie.

2.1 Bevordering produktie

De provincie is verantwoordelijk voor de subsidiëring van kinder- en jeugdtheater en van op de schaal van de provincie afgestemde vormen van podiumkunstprodukties, zo hebben wij vastgesteld in de Notitie provinciaal Kunst en Cultuurbeleid in Overijssel uit 1985. Met de projectsubsidies hebben wij vanaf 1985 steun verleend aan de totstandkoming van jaarlijks ca. 6 produkties van Overijsselse theatergezelschappen. Voor de besteding van de beschikbare middelen laten wij ons adviseren door een provinciale Adviescommissie Podiumkunsten, die jaarlijks op ad hoc-basis door ons wordt ingesteld. Deze adviescommissie heeft ons meerdere malen gewezen op de knelpunten die zich t.a.v. de subsidiëring van podiumkunstprojecten in Overijssel voordoen. Voor project- of produktiesubsidies is in aanzet fl. 280.000 beschikbaar.

Op dit vlak ontstond een probleem als gevolg van het feit dat de financiering van de activiteiten van het provinciale jeugdtheatergezelschap binnen datzelfde budgettaire kader gevonden moest worden. Van 1985 tot 1989 was de praktijk dat aan het jeugdtheatergezelschap De Blauwe Zebra een provinciaal projectsubsidie van fl. 260.000 werd toegewezen. Gezien de hoge kwaliteit van de jeugdtheatervoorstellingen van De Blauwe Zebra hebben wij gemeend dat dit een verantwoorde keuze was.

Twee concrete knelpunten als gevolg van deze keuze, waren in de eerste plaats dat daarmee voor projecten van andere theaterinitiatieven slechts fl. 20.000 overbleef. In de tweede plaats bood deze werkwijze voor De Blauwe Zebra nauwelijks enige zekerheid omtrent de financiering.

De Blauwe Zebra heeft zijn activiteiten eind 1989 beëindigd. Daarvoor in de plaats is op ons initiatief een nieuw provinciaal jeugdtheatergezelschap gevormd: Rosa Sonnevanck, met als standplaats Enschede. De provincie droeg in 1991 in de financiering van dit gezelschap bij met een bedrag van fl. 270.000 (waarvan fl. 10.000 in het kader van het majeure project Versterking Culturele Infrastructuur), de gemeente Enschede met fl. 60.000 en het ministerie van WVC met fl. 213.000. Ten einde te voorkomen dat opnieuw een onzekere situatie zou ontstaan als ten tijde van De Blauwe Zebra, hebben wij besloten om de continuïteit van het nieuwe gezelschap te waarborgen door het maken van meer-

jarige afspraken met de rijksoverheid en de gemeente Enschede, waarbij onze bijdrage aan Rosa Sonnevand het karakter van een meerjarig projectsubsidie voor een periode van drie jaar kreeg.

Het probleem dat er voor produkties van andere theatermakers slechts een gering bedrag resteert, kon hiermee niet worden opgelost.

Het provinciale jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevand is een wezenlijk onderdeel van de provinciale infrastructuur op het terrein van de podiumkunsten, in paragraaf 3.2 gaan wij hierop nader in.

Samengevat concluderen wij dat het moment is aangebroken om de ingestelde verzamelpost voor podiumkunsten anders vorm te geven. Met name de problemen rond het financieren van een jeugdtheatergezelschap uit een projectsubsidie-regeling, maken het noodzakelijk een nieuw financieel kader te creëren dat beter recht doet aan de provinciale doelstellingen, aan de betrokken gezelschappen en aan nieuwe initiatieven.

2.2 Bevordering Afname

Voor dit aspect van het provinciaal podiumkunstbeleid, is in 1992 fl. 207.900 beschikbaar. Voor de bevordering van afname van voorstellingen, staat ons een tweetal instrumenten te beschikking. In het navolgende wordt als eerste de provinciale afnemerssubsidie-regeling besproken, daarna komt onze relatie met Theater Netwerk Nederland aan de orde.

Met de regeling voor afnemerssubsidies worden provinciale bijdragen beschikbaar gesteld aan afnemers van voorstellingen. Afnemers kunnen zijn scholen, club- en buurthuizen, schouwburgen, kleine podia, culturele centra et cetera. In de regel komen alleen de uitvoeringen van professionele gezelschappen in aanmerking. Een uitzondering hebben wij gemaakt voor afnemers van voorstellingen die door amateurs in samenwerking met beroepskunstenaars worden verzorgd. Hierbij is gedacht aan concert-, mars- en solistenconcoursen en aan zangdagen, georganiseerd door (een samenwerkingsverband van) amateurverenigingen.

De achterliggende gedachte bij deze regeling was het ontwikkelen van een instrument dat voor allerhande initiatieven in de samenleving bereikbaar is, en dat op die manier een optimale spreiding in geografisch opzicht en over diverse podiumkunstdisciplines, bereikt kan worden. Het maximale provinciale subsidie bedraagt 75% van de kosten, met een maximum van fl. 900 per voorstelling. Een aanvrager kan jaarlijks maximaal voor vier voorstellingen subsidie ontvangen.

Vanaf de start is de belangstelling voor deze regeling groot geweest. Inmiddels moeten we vaststellen dat de regeling aan haar succes ten onder dreigt te gaan. Het aantal aanvragen overtreft in grote mate het beschikbare budget. 1989 was in dit opzicht een dieptepunt, er konden 142 toezeggingen worden gedaan, maar er moesten maar liefst 121 aanvragen worden afgewezen. In 1990 werden 136 toezeggingen gedaan en 47 aanvragen afgewezen. 1991 geeft opnieuw een toename van het aantal afwijzingen aan, dat jaar werden 93 aanvragen toegelaten en 79 afgewezen.

De datum van ontvangst van de aanvraag is een overwegende rol gaan spelen bij de subsidietoewijzing, daar wij het systeem van "wie het eerst komt, die het eerst maalt" moeten hanteren. Dit blijkt enerzijds te leiden tot het steeds vroeger indienen van aanvragen, en anderzijds tot grote irritatie en moedeloosheid bij de aanvragers.

De regeling biedt geen sturingsmogelijkheid voor een gerichte spreiding, noch geografisch, noch naar discipline. Voorwaarde verbonden aan het provinciale

afnemerssubsidie is dat de voorstelling voldoende kwaliteit heeft. Daar het niet mogelijk is alle ingediende aanvragen aan deskundigen voor te leggen, wordt dit criterium zoveel mogelijk afgeleid uit de professionaliteit van de kunstenaars. Van een kwaliteitsafweging tussen aanvragen kan op deze wijze echter geen sprake zijn.

Door de strikte formulering biedt de regeling geen ruimte om een grotere bijdragen te geven aan bijzondere - en vaak kostbare - podiumkunstvoorstellingen in Overijssel. Hetzelfde geldt voor podiumkunstinitiatieven die een kwalitatief hoogwaardig programma verzorgen, maar dreigen af te moeten vallen vanwege de snellere aanvragers. Ten slotte moeten wij vaststellen dat er een scheve verhouding dreigt te ontstaan tussen de ambtelijke inzet voor uitvoering van de regeling en het resultaat ervan, namelijk een groot aantal afwijzingen tegenover een min of meer gelijkblijvend aantal toezeggingen.

Wij zijn genooddaakt te concluderen dat de huidige afnemerssubsidierегeling in onvoldoende mate aan de gestelde doelstellingen beantwoordt.

Goede ervaringen hebben wij opgedaan met de inschakeling van de Stichting Theater Netwerk Nederland (TNN). Deze landelijk opererende organisatie stelt jaarlijks een aanbod samen van hedendaagse en vernieuwende podiumkunstvoorstellingen. Dit aanbod bestaat uit voorstellingen voor de kleine podia (het zogenaamde tweede circuit) en omvat dans, mime, toneel, cabaret en jeugdtheater. Overijssel kent TNN een subsidie toe, in 1991 bedroeg die fl. 50.000, waarvoor Overijsselse afnemers van een voorstelling uit het aanbod van TNN die voorstelling door een provinciaal afnemerssubsidie tegen een gereduceerd tarief kunnen afnemen. De subsidie per voorstelling bedraagt 50% van de uitkoopsom, met een maximum van fl. 900,--. Bij de toekenning van een aanvraag houdt TNN rekening met een gelijkmatige spreiding over de regio, met name gericht op de gebieden buiten de grotere steden. Zowel de kwaliteit van de voorstellingen als de spreiding over de provincie kunnen als zeer positief worden beoordeeld.

De organisatie Theater Netwerk wordt door de rijksoverheid gefinancierd. De afnemerssubsidies worden door de provincies waar TNN werkzaam is beschikbaar gesteld. TNN is naar onze mening een onmisbare schakel bij het streven naar bevordering van hedendaags en vernieuwend aanbod in Nederland, en een uitstekend voorbeeld van complementaire samenwerking tussen overheden.

Samengevat moeten wij uit de ervaring van de afgelopen jaren concluderen dat het streven naar bevordering van afname van kwalitatief goede voorstellingen, niet goed mogelijk is gebleken met de daarvoor ontwikkelde afnemersregeling. Wij zijn van mening dat het bevorderen van afname van voorstellingen een belangrijk thema moet zijn in het podiumkunstbeleid, maar dat we daar op een andere, meer gerichte wijze invulling aan moeten geven en de afnemerssubsidierегeling moeten beëindigen. In paragraaf 3.4 (Projectsubsidierегeling) en 3.5 Theater Netwerk Nederland, gaan wij hierop in.

2.3 Introdans

De provincie Overijssel heeft met het dansgezelschap Introdans, gevestigd in Arnhem, een bijzondere relatie. In 1985 hebben wij de speciale verantwoordelijkheid die wij voelen voor dit dansgezelschap voor Oost-Nederland vertaald in een projectsubsidie op jaarbasis, die in 1992 fl. 80.700 bedraagt. Wij zijn destijds met het dansgezelschap een speciale regeling overeengekomen, waarin een koppeling werd gelegd tussen de hoogte van het subsidie en de afname van repertoirevoorstellingen en educatieve activiteiten in Overijssel. Hoewel de geschiedenis van de dans in Oost-Nederland in vergelijking met andere disciplines (theater, muziek, opera) nog jong is, is sinds de oprichting van Introdans het dansaanbod in dit deel van het land en de publieke belang-

stelling ervoor, fors gegroeid. Hierbij moet bedacht worden dat het aanbod van de grote gezelschappen (Nederlands Danstheater, Nationaal Ballet en Scapino) grotendeels tot voorstellingen binnen de randstad beperkt blijft. De oostelijke schouwburgen zijn in toenemende mate aangewezen op het eigen aanbod, in dit geval dus Introdans.

Wij hebben onze bijdrage aan Introdans de afgelopen jaren niet gewijzigd, hoewel Introdans daar herhaalde malen om heeft verzocht. Het gezelschap wijst in dit kader op het toegenomen aantal voorstellingen dat in Overijssel wordt verzorgd. In 1990 heeft Introdans 87 educatieve voorstellingen verzorgd, terwijl de subsidiebeschikking spreekt over een minimum aantal van 20.

2.4 Regelingen Culturele projecten en publiciteit en Normsubsidies Sociaal-Cultureel Werk

Naast de in deze paragraaf beschreven beleidsinstrumenten voor Podiumkunsten zijn er twee provinciale regelingen die raakvlakken hebben met het podiumkunstbeleid. We doelen hierbij op de begrotingsposten Culturele Projecten en Publiciteit en Normsubsidies Sociaal-Cultureel Werk.

In het kader van Culturele Projecten en Publiciteit worden grotere, bovenlokale podiumkunstfestivals in Overijssel ondersteund. De laatste jaren zijn bijdragen beschikbaar gesteld aan onder meer het Cristina Deutekomconcours in Enschede, het Midzomerfeest en de Nederlandse Jazzdagen in Zwolle, het Albert Schweitzerconcours in Deventer en het TART-festival in Hengelo/Enschede.

Een substantiële provinciale bijdrage is voor evenementen van dit kaliber en omvang onmisbaar. Naast deze jaarlijks of tweejaarlijks terugkerende festivals, worden er ook met regelmaat grootschalige podiumkunsevenementen met een speciaal (eenmalig) karakter opgezet. Ook aan deze activiteiten trachten wij bij te dragen via de post "Culturele projecten en publiciteit".

Structureel reserveren provinciale staten ca. fl. 100.000 voor Culturele Projecten en Publiciteit. Gezien het aantal initiatieven op dit terrein ontstaat jaarlijks een grote druk op de beschikbare middelen. Provinciale staten hebben daarom enkele jaren de middelen incidenteel verhoogd. In 1989 hebben provinciale staten fl. 125.000 en in 1990 fl. 250.000 voor deze post op de provinciale begroting opgenomen. Voor 1991 is incidenteel fl. 50.000 extra beschikbaar voor deze post, die daarmee op fl. 150.000 komt. Tevens is in 1991 incidenteel fl. 125.000 voor Forumprojecten beschikbaar gesteld. In 1992 is het niet mogelijk gebleken extra middelen ter beschikking te stellen voor Culturele Projecten en Publiciteit.

De tweede regeling die wij hier willen noemen is de regeling Normsubsidies Sociaal-Cultureel Werk. In het kader van deze regeling, ondersteunen wij jaarlijks een aantal activiteiten en projecten op het terrein van de Amateurkunst. Jaarlijks reserveren provinciale staten fl. 100.000 voor deze regeling. Gemiddeld wordt een kwart van deze middelen toegekend aan Amateurkunstprojecten.

2.5 Amateuristische Kunstbeoefening, Kunstzinnige Vorming

In het beleidsprogramma 1991-1995 hebben Provinciale Staten vastgelegd dat het beleid t.a.v. Amateuristische Kunstbeoefening en Kunstzinnige Vorming geplaatst zal worden in het kader van Cultuurbeleid, i.p.v. het Welzijnsbeleid. Tot nu toe maakten beide deelterreinen deel uit van het vierjaarlijkse Welzijnsplan. De activiteiten en doelstellingen van beide deelterreinen hebben duidelijke raakvlakken met de podiumkunsten, daarom zullen wij zowel de Amateuristische Kunstbeoefening als de Kunstzinnige Vorming in deze podiumkunstnota behandelen.

Kunstzinnige Vorming

De steunfunctie Kunstzinnige Vorming is in het kader van het Heroverwegings- en Actieplan 1991-1995 ingrijpend herzien. Deze steunfunctie werd uitgevoerd door een veertiental Muziekscholen en instituten voor Kunstzinnige Vorming, en richtte zich met name op de bevordering van kunstzinnige vorming binnen het onderwijs en het sociaal cultureel werk. In februari 1992 hebben Provinciale Staten besloten tot een bezuiniging op de steunfunctie Kunstzinnige Vorming en tevens tot het opnieuw vormgeven van deze steunfunctie met de na bezuiniging resterende middelen. Deze beslissing heeft geleid tot de ontwikkeling van het project Cultuureducatie. Dit project wordt uitgevoerd door de Culturele Raad Overijssel in samenwerking met het Cultureel Centrum in Enschede, en richt zich op het ontwikkelen en afzetten van een aanbod van educatieve activiteiten op alle terreinen van kunst en cultuur in het basis-onderwijs. In paragraaf 3.3 zullen wij dit project beschrijven en ingaan op de relatie met het podiumkunstbeleid.

Amateuristische Kunstbeoefening

In Overijssel zijn vele mensen op verschillende wijze actief op het terrein van de Amateurkunst. Het zelf beoefenen van kunst op amateurniveau en de belangstelling voor professionele kunst zijn zaken die nauw samenhangen. De ondersteuning van Amateurkunstenaars en het bevorderen van belangstelling voor professionele kunst- en cultuuruitingen liggen in elkaars verlengde. Deze overweging is voor ons aanleiding om in deze nota Podiumkunsten stil te staan bij de Amateurkunst.

Het provinciale beleid t.a.v. de Amateuristische kunstbeoefening is enerzijds gericht op de ondersteuning van amateurkunstenaars en anderzijds op het stimuleren van activiteiten en projecten. Projecten en activiteiten worden tot nu toe in het kader van de regeling Normsubsidies Sociaal-Cultureel werk ondersteund, zoals wij hebben aangegeven in paragraaf 2.4.

De ondersteuning van amateurkunstenaars hebben wij vertaald in een financiële bijdrage aan een aantal koepelorganisaties:

Steunfunctie AK van de Culturele Raad Overijssel;

Provinciaal Toneeladviseur (onderdeel van de CRO);

Provinciaal Overleg Popcollectieven Overijssel (POPO);

Overijssels Centrum voor Amateurtoneel (OCA);

afd. Overijssel van de Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica (NOVAM);

| Samenwerkingsverband Amateur Muziekorganisaties in Overijssel (SAM).

De afstemming van activiteiten gebeurt door de sector amateuristische kunstbeoefening van de Culturele Raad die als steunpunt fungeert, en waar de koepelorganisaties aan deelnemen. Bij de ondersteuning van zowel amateuristische podiumkunstactiviteiten als (semi-)professionele podiumkunstinstellingen wordt daarnaast een belangrijke rol vervuld door de consultant Podiumkunsten van de CRO bij de bevordering van amateur- en (semi-)professionele podiumkunstactiviteiten.

In paragraaf 3.3 zullen wij ingaan op onze beleidsvoornemens t.a.v. de Amateuristische Kunstbeoefening.

3 Naar een nieuw podiumkunstbeleid

3.1 Doelstellingen

Met het beleidsinstrumentarium voor de podiumkunsten, zoals wij dat in hoofdstuk 2 hebben beschreven, wordt vanaf 1985 gewerkt.

In het beleidsprogramma 1991-1995 hebben provinciale staten uitgesproken dat kunst en cultuur een onmisbaar onderdeel van de Overijsselse samenleving vormen en een wezenlijke bijdrage leveren aan het sociaal-economische klimaat van de provincie. De provincie stimuleert en coördineert culturele activiteiten. Amateuristische Kunstbeoefening en Kunstzinnige Vorming worden betrokken bij het provinciale kunst- en cultuurbeleid.

Provinciale staten hebben in het beleidsprogramma uitdrukkelijk uitgesproken zich in te zetten voor het behoud van de beide taken van Stichting Forum: Opera Forum en Forum Filharmonisch.²

Uit de afspraken gemaakt in het kader van de herverdelingsoperatie (zie hoofdstuk 1) vloeit een tweetal taken voor de provincie voort:

- zorg voor spreiding van aanbod;
- (mede-)financiering van jeugdtheater.

Wij stellen voor de algemene uitgangspunten te vertalen in de volgende concrete doelstellingen:

1. Behoud en versterking van de **infrastructuur** voor podiumkunsten;
2. Bevordering van belangstelling voor en deelname aan podiumkunstartiviteiten door activiteiten in het kader van **cultuureducatie** en ondersteuning van **amateurkunstenaars**;
3. Stimulering van podiumkunstproducties, festivals en manifestaties, en **amateurkunst-projecten**;
4. Bevordering van een **gespreide afname** van voorstellingen

In de volgende paragrafen werken wij deze concrete doelstellingen verder uit.

3.2 Infrastructuur podiumkunsten

Zowel voor de ontwikkeling van podiumkunsten als voor het ontwikkelen en in standhouden van een belangstellend publiek, is de aanwezigheid van een infrastructuur van cruciaal belang. Deze infrastructuur wordt gevormd door de aanwezige kunstopleidingen, gezelschappen en accommodaties. De infrastructuur is de basisvoorwaarde voor het ontstaan van een goed cultureel klimaat, de voedingsbodem voor nieuwe initiatieven, nieuw publiek, nieuwe producties et cetera.

²"Kunst en cultuur vormen een onmisbaar onderdeel van de Overijsselse samenleving. Het cultuurbeleid heeft een integraal karakter. Een goede culturele infrastructuur levert een wezenlijke bijdrage aan het sociaal-economisch klimaat van de provincie.

De provincie richt zich, in goede samenwerking met gemeenten, op de coördinatie en stimulering van culturele activiteiten en voorzieningen op provinciale en regionale schaal en op ondersteuning van cultuur. Het provinciale kunst- en cultuurbeleid is gericht op bevordering van actieve deelname van burgers aan diverse cultuuruitingen en op het systematisch en gericht stimuleren van kunstproducties en -ontwikkeling. In het provinciaal cultuurbeleid wordt aandacht en ondersteuning gegeven aan amateuristische kunstbeoefening en de kunstzinnige vorming, zowel binnen- als buitenschools." (Besturen in Overijssel, p. 45).

"De provincie zet zich, met name bij het rijk, in voor het behoud van de beide taken van Forum: Forum Philharmonisch en Opera Forum. De produktie van podiumkunst wordt gestimuleerd door projectsubsidies, het aanbod van voorstellingen wordt gestimuleerd door afnamesubsidies." (Besturen in Overijssel, p. 46).

De instandhouding van een goede infrastructuur willen wij vertalen in de ondersteuning van de aanwezige podiumkunstgezelschappen. Voor Overijssel zijn van bijzondere betekenis Stichting Forum en het jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevanck. Daarnaast is er in Overijssel een grote verscheidenheid van kleinere (semi-)professionele orkesten, theatergroepen, popgroepen, jazzgroepen en koren. Ten slotte zijn voor de infrastructuur van Overijssel van betekenis de weliswaar niet in onze provincie, maar wel in de directe nabijheid gevestigde gezelschappen Introdans en het Theater van Het Oosten (beiden in Arnhem).

Jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevanck

Na de totstandkoming van het jeugdtheatergezelschap Rosa Sonnevanck, in 1990, zijn met het ministerie van WVC en de gemeente Enschede afspraken gemaakt omtrent de financiering van het nieuwe gezelschap, waarbij de continuïteit voor enkele jaren verzekerd zou zijn. Dit heeft ertoe geleid dat wij onze bijdrage het karakter van een meerjarig projectsubsidie hebben gegeven. We hebben kunnen vaststellen dat het jeugdtheatergezelschap een zeer voor spoedige start heeft gemaakt. Rosa Sonnevanck heeft in korte tijd haar naam gevestigd in Nederland en België, en speelt een groot aantal voorstellingen in Overijssel. Rosa Sonnevanck heeft in een beleidsplan voor de periode 1993-1996 een heldere visie op de gewenste ontwikkeling aangegeven. In haar spelwijze integreert Rosa Sonnevanck elementen van acteren, dansen en musiceren.

Rosa Sonnevanck wordt gefinancierd door de provincie Overijssel, het ministerie van WVC en de gemeente Enschede. Het zwaartepunt ligt nu bij de provincie, conform de afspraken m.b.t. de verdeling van taken tussen de verschillende overheden. Een dergelijke vorm van samenwerking tussen de verschillende overheden, "co-financiering", krijgt in komende kunstenplanperiode 1993-1997 verder gestalte. De bijdrage van de gemeente Enschede (fl. 60.000) is bestemd voor de noodzakelijke verbouwing van de huisvesting van het gezelschap. De minister stelt in de periode 1993-1997 fl. 291.176 per jaar beschikbaar voor Rosa Sonnevanck. Zij stelt daarbij als voorwaarde dat de verhouding tussen subsidie van rijk en andere overheden 40% staat tot 60% bedraagt. De hoogte van de bijdrage van de lagere overheden wordt in het geval van Rosa Sonnevanck dus bepaald op ca. fl. 437.000. Wij stellen voor onze bijdrage te bepalen op fl. 400.000 en deze bijdrage het karakter van een meerjarig projectsubsidie te geven voor de kunstenplanperiode 1993-1997. Wij zijn van mening dat met deze bijdrage en de inspanning die de gemeente Enschede levert t.b.v. investeringkosten voor de huisvesting, wordt voldaan aan de door de minister gestelde voorwaarde.

Stichting Forum

De Stichting Forum bestaat uit Opera Forum en Forum Filharmonisch. In Overijssel hebben wij als provinciale overheid conform de herverdelingsafspraken geen structurele financiële bemoeienis met de Stichting Forum meer. De stichting ontplooit naast de uitvoering van opera- en orkestvoorstellingen, een aantal andere initiatieven. Voorbeelden van deze Forumprojecten zijn het Cristina Deutekomconcours, een jeugdmuziekfestival, het Valeriusensemble, Opera Educatief en de samenwerking met regionale koren. De Forumprojecten zijn een illustratie van het belang van de aanwezigheid van een gezelschap als Forum voor het culturele klimaat in Overijssel. Ten aanzien van Forum heeft de minister uitgesproken ernaar te streven er voor Gelderland en Overijssel een Oostelijke orkestvoorziening wordt geformeerd, waarin zowel de Stichting Forum (Enschede) als Het Gelders orkest (Arnhem) zullen opgaan. In Enschede zal een nieuwe Operavoorziening worden opgericht. De besturen van Forum en Gelders Orkest formuleren op verzoek van de minister een voorstel voor één Oostelijke orkestvoorziening, die zowel het

symfonisch aanbod als de operabegeleiding moet verzorgen. Op dit moment (september 1992) is de discussie tussen beide partijen nog niet afgerond. Over de wijze waarop de oostelijke orkestvoorziening uiteindelijk gestalte gaat krijgen, zal pas in een later stadium duidelijkheid ontstaan. Het voortbestaan van een operavoorziening in Enschede lijkt inmiddels vrijwel zeker.

In ons podiumkunstbeleid willen wij aandacht schenken aan de hierboven genoemde Forumprojecten. In 1991 hebben Provinciale Staten hiervoor incidenteel fl. 125.000 beschikbaar gesteld. Wij zijn van mening dat deze eenmalige ondersteuning voor enkele van deze projecten een meerjarige karakter zou moeten kunnen krijgen. Wij denken hierbij in eerste instantie aan het Cristina Deutekomconcours en het Valeriusensemble. De concrete uitwerking hiervan zullen wij nader toelichten in 3.4 waar wij een voorstel ontwikkelen voor een nieuwe projectsubsidieregeling.

Introdans

Hoewel niet in Overijssel gevestigd, is Introdans voor de dans in Overijssel een belangrijk gezelschap. Sinds het begin van de jaren tachtig verzorgt Introdans een groot aantal dansvoorstellingen en educatieve voorstellingen in onze provincie. Vanaf 1985 ontvangt het gezelschap een projectsubsidie, t.b.v. de educatieve activiteiten, die in 1992 fl. 80.700 bedroeg. Met name die educatieve activiteiten, maar daarnaast ook de dansproducties van Introdans leveren naar onze mening een welkome bijdrage aan de kwaliteit en diversiteit van het podiumkunstaanbod in Overijssel.

Wij stellen voor onze bijdrage aan Introdans te continueren. Wij streven ernaar de educatieve activiteiten van Introdans op te nemen in het in het kader van het project Cultuureducatie te ontwikkelen aanbod.

3.3 Kunstzinnige Vorming, Amateuristische Kunstbeoefening

Bevordering van belangstelling voor en deelname aan podiumkunsten is een van de doelstellingen van ons podiumkunstbeleid. Kunstzinnige Vorming en Amateuristische Kunstbeoefening zijn voor dit streven van bijzondere betekenis.

Cultuureducatie

Wij hebben deze doelstelling voor Kunstzinnige Vorming geconcretiseerd in het project Cultuureducatie dat wij hier nader toelichten.

Het is van belang om kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met theatervoorstellingen. Dit is met name essentieel voor de ontwikkeling van een toekomstige generatie theaterpubliek en theatermakers. De beste gelegenheid om kinderen in aanraking te brengen met podiumkunsten biedt het onderwijs. Er is een groot aanbod van voorstellingen voor diverse leeftijdsgroepen, dat vaak in scholen zelf kan worden gespeeld. Daarnaast is het mogelijk om in klassikaal verband een voorstelling in een theater te bezoeken. Meestal behoren een voorbereiding in klassikaal verband en een nabespreking tot de mogelijkheden. Wij zouden willen bevorderen dat kinderen in schoolverband kennis kunnen maken met kunstuitingen als toneel, muziek, dans en muziektheater.

Scholen voelen over het algemeen wel voor het organiseren van activiteiten op het terrein van kunst en cultuur, maar stuiten op financiële problemen. Het laten komen van een voorstelling of het bezoeken van een theater met een groep kinderen brengt nu eenmaal kosten met zich mee. Weliswaar krijgen scholen in het kader van het Londo-financieringssysteem een zeker bedrag voor culturele activiteiten, maar deze middelen, zijn zo gering dat het nauwelijks mogelijk is daarmee een voorstelling te bezoeken. Dit bezwaar kan voor een deel worden ondervangen door deze budgetten van meerdere scholen bij elkaar te voegen, bij voorbeeld in gemeentelijk verband. Het wordt dan mogelijk om met meerdere scholen tegelijk een voorstelling in een theater te bezoeken, of

om een voorstelling twee keer achter elkaar te laten spelen op een dag, hetgeen vaak voordelig is. In verschillende gemeenten wordt op een dergelijke manier de inzet van middelen gecentraliseerd.

Het onderwijs maakte tot op heden zo goed mogelijk gebruik van de afnemerssubsidieregeling. Een handicap voor scholen is het feit dat een zeer vroegtijdige aanvraag noodzakelijk is, om op tijd te zijn voor een toezegging van subsidie. Scholen kunnen, in tegenstelling tot b.v. theaters, minder makkelijk lang van tevoren een dergelijke activiteit plannen, zodat zij regelmatig te laat komen om nog in aanmerking te komen voor subsidie. Wij hebben in hoofdstuk 2 aangegeven de bestaande afnemerssubsidieregeling niet te willen voortzetten. In het kader van kunstzinnige vorming achten wij het bevorderen van bezoek aan theatervoorstellingen door leerlingen in het basisonderwijs, uiterst belangrijk is. Deze overtuiging heeft mede geleid tot de ontwikkeling van het project Cultuureducatie.

"Kunst op School in Overijssel"

Wij hebben de Culturele Raad Overijssel gevraagd dit project te ontwikkelen en uit te voeren. In het kader van "Kunst op School in Overijssel" (de naam die de Culturele Raad heeft gekozen voor het project) ontwikkelt de Raad samen met het Cultureel Centrum Enschede een aanbod van: jeugdtheatervoorstellingen (dans, toneel, muziek, muziektheater), mogelijke activiteiten op het gebied van beeldende kunst, (jeugd)literatuur, theater et cetera. De activiteiten die worden aangeboden moeten geschikt zijn voor een leeftijdsgroep uit het basisonderwijs, zo mogelijk in klassikaal verband kunnen worden voorbereid (docentenbegeleiding en/of lesbrief) en bezocht.

Dit aanbod wordt aangeboden aan gemeentelijk culturele commissie voor het onderwijs, of wanneer in een gemeente geen centrale commissie bestaat, direct aan scholen. Een commissie of school doet een keus uit het aanbod en boekt de voorstelling of activiteit bij het provinciale bureau. De provincie draagt een deel van de kosten van de door de school of een groepje scholen gekozen activiteit of voorstelling uit het aanbod.

Deze opzet is in essentie hetzelfde als de werkwijze die Theater Netwerk Nederland hanteert. Achterliggende gedachte hierbij is dat de beschikbare middelen zoveel mogelijk rechtstreeks ten goede moeten komen aan de activiteit, en dat de overhead-kosten zoveel mogelijk worden beperkt.

Amateuristische Kunstbeoefening

Amateuristische Kunstbeoefening hebben wij onze betrokkenheid tot nu toe steeds vertaald in de ondersteuning van activiteiten van amateurkunstenaars en ondersteuning van een aantal koepelorganisaties voor amateurkunstenaars. De ondersteuning van activiteiten is onderdeel van ons voorstel voor een nieuwe Projectsubsidieregeling Podiumkunsten die wij in paragraaf 3.4 beschrijven. Ons huidige beleid t.a.v. de ondersteuning van de koepelorganisaties hebben wij beschreven in paragraaf 2.5.

Het is ons voornemen om ons beleid t.a.v. de koepelorganisaties zodanig vorm te geven, dat ook dit aspect van het amateurkunstbeleid wordt ingebed binnen het totale podiumkunstbeleid. Hiervoor is nader onderzoek noodzakelijk. Wij zullen op korte termijn in een separatie notitie een voorstel presenteren over de invulling van de steunfunctie amateuristische kunstbeoefening. Wij stellen voor het huidige beleid t.a.v. deze steunfunctie, in afwachting van een nader voorstel, te continueren.

3.4 Projectsubsidieregeling Podiumkunsten

Voor de bevordering van podiumkunstproducties en podiumkunsthappen, -manifestaties en amateurkunstprojecten stellen wij voor één Projectsubsidierege-

ling Podiumkunsten te creëren. Overwegingen daarbij zijn dat er in een aantal gevallen geen strikte scheiding tussen produktie of manifestatie en amateur- of professioneel te maken is; en dat het wenselijk is de besluitvorming t.a.v. deze nauw samenhangende categorieën eveneens in samenhang te doen plaatsvinden. In deze paragraaf schetsen wij de contouren van de regeling die ons voor ogen staat.

Wij stellen voor een tweetal categorieën podiumkunsten te onderscheiden:

- * Festivals/manifestaties (zowel jaarlijks terugkerende, als incidentele);
- * Produkties van in Overijssel gevestigde gezelschappen.

Toelichting

Een deel van de beschikbare middelen willen wij reserveren voor projecten die een zekere uitstraling hebben en het culturele imago van Overijssel versterken. Dit betreft naast de in paragraaf 3.2 genoemde Forumprojecten, regelmatig terugkerende evenementen of projecten, die in het verleden hun kwaliteit hebben bewezen. Daarbij willen wij bijzondere aandacht schenken aan muzikale evenementen met een bepaalde traditie en een zekere mate van verankering in het Overijsselse culturele leven (b.v. Gitaarweken in Zwolle, Matthaeus Passion, orgelconcerten). Wij overwegen de mogelijkheid op te nemen om een meerjarig projectsubsidie toe te kennen, b.v. voor drie jaar. Hiermee zou de organisatoren een zekere mate van continuïteit gegarandeerd kunnen worden, hetgeen de kwaliteit positief beïnvloedt.

Daarnaast willen wij in het kader van deze Projectsubsidieregeling Podiumkunsten aandacht besteden aan de diverse grote en kleinschaliger evenementen, manifestaties en festivals die in Overijssel worden georganiseerd, en op een bijzondere manier bijdragen aan de diversiteit en kwaliteit van de Overijsselse podiumkunsten. Een aspect waar wij bijzondere aandacht aan zullen schenken zijn de evenementen die door amateurkunstenaars in samenwerking met professionele kunstenaars worden georganiseerd.

Eveneens een deel van de middelen willen wij reserveren voor produkties van kleine Overijsselse (jeugd)theatergezelschappen, die immers een wezenlijk onderdeel van de in de in 3.2 geschetste infrastructuur.

Wij zijn van mening dat zowel (semi)professionele als amateurkunst initiatieven in aanmerking moeten kunnen komen voor een bijdrage in het kader van deze regeling.

Afwegingscriteria

In de afweging hoe de beschikbare middelen verdeeld worden, willen wij de volgende aspecten betrekken: Uitstraling; artistieke en organisatorische kwaliteit; traditie en verankering binnen de Overijsselse samenleving; participatie; schaal van de activiteit; aandacht voor diverse disciplines; spreiding binnen Overijssel; bijdrage andere overheden en overige inkomsten.

Advisering

Bij de toekenning van de middelen zullen wij ons laten adviseren door een onafhankelijke adviescommissie. Tot nu toe stelden wij jaarlijks een adviescommissie samen die ons adviseerde m.b.t. de toekenning van projectsubsidies bestemd voor produkties van Overijsselse gezelschappen.

Wij zijn van mening dat gezien het feit dat een dergelijke commissie een aanzienlijk bredere taak krijgt dan tot dusver het geval was en de commissie ook over meerjarige projectsubsidies zal adviseren, het wenselijk is de adviescommissie een meer structureel karakter te geven en niet langer, jaarlijks op ad hoc basis te formeren.

De commissie zal zodanig moeten zijn samengesteld dat deskundigheid aanwezig is op het terrein van theater, jeugdtheater, amateuristische podiumkunst, muziek en de Overijsselse podiumkunstpraktijk.

Wij gaan ervan uit dat de commissie jaarlijks vier tot vijf maal bijeen zal komen. De totale kosten van presentiegeld, reiskosten e.d. van een adviescommissie van vier leden, ramen wij op ca. fl. 6.000,-. Voor dergelijke kosten zijn middelen geraamd in de provinciale begroting: "bekostiging ad-hoc adviescommissie op cultureel terrein", zodat deze niet op het voor podiumkunst-activiteiten beschikbare budget behoeven te drukken. Het secretariaat van de commissie berust bij de beleidsafdeling.

Beschikbare middelen

Wij stellen voor in eerste aanzet in totaal fl. 200.000 te reserveren voor de Projectsubsidieregeling Podiumkunsten. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: fl. 125.000 podiumkunstmiddelen, fl. 25.000 over te hevelen uit Normsubsidies Sociaal-Cultureel Werk en fl. 50.000 over te hevelen uit de regeling Culturele Projecten en Publiciteit.

In paragraaf 2.4 zijn wij reeds ingegaan op de nauwe relatie die er bestaat tussen Podiumkunsten, de regeling Culturele Projecten en Publiciteit en de regeling Normsubsidies Sociaal Cultureel Werk. Van de beschikbare middelen voor de regeling Culturele Projecten wordt jaarlijks minimaal de helft aan podiumkunstactiviteiten (met name festivals en manifestaties) toegekend. Van de middelen beschikbaar voor Normsubsidies Sociaal Cultureel Werk wordt jaarlijks ca. een kwart aan amateurkunstactiviteiten op het terrein van podiumkunst toegekend.

Procedure

Aanvragen kunnen voor 1 oktober voorafgaand aan het jaar waarin de activiteit zal plaatsvinden worden ingediend. Wij willen ernaar streven voor 1 januari de beschikbare middelen te verdelen. Dit betekent dat de adviescommissie in de periode oktober tot december gelegenheid heeft haar advies te formuleren. Wij hebben overwogen om de besluitvorming t.a.v. van de verdeling van middelen niet in één, maar b.v. in twee jaarlijkse rondes te spreiden. De wens om besluitvorming t.a.v. de verschillende nauw samenhangende en soms overlappende categorieën evenementen, af te stemmen, en het de optredende versnippering van middelen zijn voor ons aanleiding om toch de voorkeur te geven aan één jaarlijkse ronde.

3.5 Theater Netwerk Nederland

Bij het bevorderen van belangstelling van een breed publiek voor podiumkunst, is aandacht voor vernieuwend en hedendaags podiumkunstaanbod van belang. Het gaat hierbij in een aantal gevallen om minder gemakkelijk toegankelijke producties. Om ook dergelijke voorstellingen bereikbaar te maken voor een breed publiek is een stimulerende rol van de overheid wenselijk. Geconstateerd is dat het aanbod en de werkwijze van Theater Netwerk Nederland een goede invulling van die stimulerende rol is. De minister heeft in haar cultuurnota aangegeven haar bijdrage aan het bureau van TNN te willen voortzetten.

In hoofdstuk 2 hebben wij het bestaande beleid t.a.v. de bevordering van afname geëvalueerd. Wij hebben geconcludeerd dat de afnemerssubsidieregeling niet aan de geformuleerde doelstelling beantwoord. Het andere instrument ter bevordering van afname, Theater Netwerk Nederland (TNN), functioneert naar onze mening uitstekend. In de eerste plaats is de kwaliteit van het aanbod van TNN hoog. Daarnaast is gebleken dat de spreiding van voorstellingen over de regio goed is.

Op grond van deze conclusies stellen wij voor de afnemerssubsidieregeling te beëindigen en onze relatie met TNN verder uit te bouwen.

Afnemers van voorstellingen kunnen zich tot TNN wenden indien zij voor een provinciale bijdrage in de kosten in aanmerking willen komen. Voor scholen is

een aparte voorziening getroffen, met de in 3.3 aangegeven structuur voor Cultuureducatie.

Wij willen de voorwaarden die wij aan TNN stelden enigszins bijstellen. Tot nu toe konden schouwburgen geen gebruik maken van het TNN-aanbod; een voorwaarde die wij destijds hebben opgenomen omdat schouwburgen in principe over een eigen programmeringsbudget kunnen beschikken in tegenstelling tot kleinere theaters. Wij zijn van mening dat wij deze voorwaarde enigszins moeten verzachten. Een overweging hierbij is het feit dat steeds vaker voorstellingen "te groot" zijn voor kleine zalen en alleen in kleinere schouwburgzalen kunnen worden gespeeld. Wij stellen daarbij als voorwaarde dat deze verruiming niet ten koste gaat van de spreiding over de provincie of de kleinere theaters. Tot op heden hanteerde TNN voor Overijssel een maximum tegemoetkoming in de kosten per voorstelling van fl. 900, overeenkomstig de normen van de afnemerssubsidieregeling. Dit bedrag wijkt af van de norm die voor andere provincies werd gehanteerd. Wij zijn van mening dat er geen reden bestaat deze afwijkende situatie te handhaven, nu wij de afnemerssubsidieregeling willen stopzetten, en stellen dan ook voor die maximale bijdrage te verhogen tot fl. 1000,--, zoals elders gebruikelijk is.

Wij stellen voor m.i.v. fl. 80.000 te ramen voor TNN.

4 Financiële vertaling

Het in deze nota voorgestelde nieuwe podiumkunstbeleid is budgettair neutraal vormgegeven. Een verschuiving heeft plaatsgevonden door binnensectorale uitruil, waarbij middelen geraamd t.b.v. de Regeling Normsubsidies Sociaal Cultureel Werk en de Regeling Culturele Projecten en Publiciteit, zijn overgeheveld naar de nieuwe Regeling Projectsubsidies Podiumkunsten. De weergegeven financiële cijfers zijn gebaseerd op de in 1992 beschikbare middelen, de trendmatige verhoging voor 1993 moet daarin nog worden verwerkt.

T.a.v. de financiële middelen voor Amateuristische Kunstbeoefening en Kunstzinnige Vorming hebben wij geen wijzigingen aangebracht, maar omwille van de overzichtelijkheid hebben wij ook deze overzichten opgenomen. De opgenomen cijfers zijn gebaseerd op de begroting 1992.

Podiumkunsten

	1992
Jeugdtheater Rosa Sonnevank	fl. 350.000
Projectsubsidies	fl. 50.000
Afneemerssubsidierегeling	fl. 147.900
Theater Netwerk Nederland	fl. 60.000
Introdans	fl. 80.700
<hr/>	
Totaal	fl. 688.600

Voorstel nieuw beleid (bedragen excl. trendmatige verhoging 1993)

	1993
Meerjarig projectsubsidie Rosa Sonnevank	400.000
Introdans	80.700
TNN	80.000
Projectsubsidierегeling Podiumkunsten	200.000 ³
<hr/>	
Totaal	fl. 760.500

AK (bedragen excl. trendmatige verhoging voor 1993)

Steunfunctie AK (CRO)	fl. 134.500
Provinciaal Toneeladviseur (CRO)	111.800
Provinciaal Overleg Popcollectieven Overijssel (POPO)	50.100
Overijssels Centrum voor Amateurtoneel (OCA)	37.800
afd. Overijssel van de Nederlandse Organisatie voor Accordeon en Mondharmonica (NOVAM)	15.780
Samenwerkingsverband Amateur Muziekorganisaties in Overijssel (SAM)	23.540

Overig

³ fl. 25.000 overgeheveld uit Normsubsidies Sociaal Cultureel Werk en fl. 50.000 overgeheveld uit de Regeling Culturele Projecten en Publiciteit

Project Cultuureducatie is per september 1992 gestart. Voor 1992 is geraamd fl. 173.900 (incl. fl. 30.000 incidentele middelen). Voor 1993 is geraamd fl. 816.600 (incl. fl. 150.000 incidentele middelen, excl. trendmatige verhoging voor 1993). Structureel is jaarlijks beschikbaar fl. 667.000.

Adviescommissie Podiumkunsten: kosten jaarlijks ca. fl. 6.000, t.l.v. in de begroting geraamde middelen voor ad-hoc deskundigencommissies op cultureel terrein.

Bijlage

Schriftelijke Reacties en het standpunt van Gedeputeerden Staten

<u>Reactie van</u>	<u>Hoofdpunten reactie</u>	<u>Standpunt GS</u>
Adviescom- missie Po- diumkunst	De commissie is het eens met uw college dat de aanwezigheid van professionele gezelschappen van groot belang is voor de culturele infrastructuur. Zij geeft uw college in overweging uw bijdrage aan Introdans te verhogen, gezien het grote belang van dit gezelschap voor Overijssel. De commissie is van mening dat de omvang van het budget voor de projectsubsidieregeling te gering is in verhouding tot de doelstellingen, een verhoging van minimaal fl. 100.000 wordt bepleit. Ten slotte dringt de commissie erop aan de procedure voor subsidieaanvragen zo mogelijk voor januari af te ronden, zodat voorkomen wordt dat organisaties en gezelschappen hun plannen uit- of afstellen.	Een verhoging van het budget voor Podiumkunsten ligt niet voor de hand op grond van de in het Beleidsplan 1991-1995 aangegeven hoofdaccenten van beleid. Wij willen met de ons ter beschikking staande middelen een bijdrage leveren aan de stimulering van podiumkunstactiviteiten, maar wij zijn ons ervan bewust dat het beschikbare budget beperkt is. De zorg van de commissie dat een vertraging in de besluitvorming over podiumkunstsubsidies, kan leiden tot uit- of afstel van projecten, lijkt ons niet ongegrond. Wij streven ernaar voor januari aanvragers voor een subsidie te berichten.

Reactie van Hoofdpunten reactie

Culturele
Raad Over-
ijssel

De Raad kan zich in grote lijnen vinden in de voorstellen, maar vraagt aandacht voor de gevolgen van het verdwijnen van de afnemerssubsidieregeling voor met name muziekvoorstellingen, die ontbreken in het Theater Netwerk-aanbod en voorstellingen voor jongeren. Het project Kunst op School richt zich op het basisonderwijs; behoudens een beperkt aanbod van jongerenvoorstellingen door Theater Netwerk Nederland, vindt er geen ondersteuning van jongerentheater plaats.

De CRO vraagt aandacht voor de afname van het aanbod van Overijsselse gezelschappen; dit is slechts beperkt vertegenwoordigd in het TNN-aanbod. Ten slotte wijst men op een praktisch bezwaar van het per kalenderjaar inwinnen van subsidieaanvragen, dat met name in planning van projecten van amateurkunstenaars de planning minder goed uitvalt.

De CRO wijst erop dat het criterium "traditie en verankering" tot verstarring zou kunnen leiden, en is van mening dat met het criterium "publieksbereik" even goed recht kan worden gedaan aan bestaande en nieuwe initiatieven.

Standpunt GS

Aan muziekvoorstellingen willen wij in het kader van de Projectsubsidieregeling aandacht besteden, waarbij de door ons genoemde afwegingscriteria zullen worden gehanteerd. Wij erkennen dat er t.a.v. voorstellingen voor jongeren, het provinciaal beleid nauwelijks ruimte biedt (zie ook reactie St. O.J.C. Burgerweeshuis). Wij zijn van mening dat een concreet project dat zich richt op jongerentheater, betrokken kan worden bij de Projectsubsidieregeling. Middels de Projectsubsidieregeling willen wijproducties van Overijsselse gezelschappen ondersteunen. Voor zover het om jeugdtheatervoorstellingen gaat, zijn wij van mening dat deze zo mogelijk in het aanbod van Kunst-op-School moeten worden opgenomen. Wij willen met TNN overleggen over het aandeel van Overijsselse groepen in het totale aanbod.

Ten aanzien van het inwinnen van subsidieaanvragen, zijn wij van mening dat het voor producties en grootschalige projecten geen bezwaar is om in één ronde aanvragen in te winnen, aangezien deze projecten een lange voorbereidings-tijd kennen. Voor kleinschalige en amateurprojecten willen wij de daarvoor gereserveerde middelen in twee halfjaarlijkse ronden verden.

Het is niet onze bedoeling verstarring in de podiumkunstevenementen in de hand te werken, in de afweging van projectvoorstellen kunnen nieuwe initiatieven eveneens aan bod komen.

Reactie van Hoofdpunten reactie

Theater
Netwerk
Nederland

Is in hoofdlijnen positief over de voorgestelde beleidskeuzes. TNN staat zeer positief tegenover de verhoging van het aandeel in het provinciale beleid, met name in relatie tot het verhogen van het maximumsubsidie tot fl. 1000,- en het loslaten van de grens van vier voorstellingen per afnemer. Voor een optimale besteding van de beschikbare middelen is nader onderzoek naar wensen en eisen van de afnemers en overleg met de provincie wenselijk. TNN pleit voor een goede afstemming van de voorgestelde Projectsubsidieregeling, Kunst-op-School en TNN. Men vraagt aandacht voor de ondersteuning van muziektheater, met name het meer risicovolle aanbod dreigt buiten beeld te raken. Tevens wijst men op het ontbreken van mogelijkheden voor jongeren-theater. Een specifiek project gericht op jeugdtheater zou wellicht een aanknopingspunt kunnen zijn, TNN wil daar graag over van gedachten wisselen.

Standpunt GS

De ervaringen met TNN zijn positief geweest de afgelopen jaren. Wij hebben aangegeven de maximumbijdrage per voorstelling te willen verhogen tot de door TNN voorgestelde fl. 1000,-. Het maximum van vier voorstellingen per afnemer is destijds ingesteld om een goede spreiding te waarborgen. Wij zijn bereid deze beperking nu los te laten, waarbij wij echter uitdrukkelijk vasthouden aan onze eis van spreiding. Onderzoek t.b.v. een optimale inzet van de gereserveerde middelen, lijkt ons mede gezien de beoogde verhoging, zeer wenselijk. Wij zijn graag bereid tot nader overleg hierover.

T.a.v. de opmerking m.b.t. muziektheater verwijzen wij naar onze reactie n.a.v. de opmerking van de Culturele Raad Overijssel. T.a.v. de opmerking betreffende jongeren-theater verwijzen wij eveneens naar onze reactie bij de opmerking van de CRO. Wij zijn van mening dat een jongeren-theaterproject zoals TNN voorstelt, een interessante invalshoek kan zijn.

<u>Reactie van</u>	<u>Hoofdpunten reactie</u>	<u>Standpunt GS</u>
Introdans	Introdans wil graag in de gelegenheid gesteld worden gebruik te maken van de Project-subsidieregeling; Het gezelschap reageert positief op de plaats die blijft ingeruimd in het beleid.	Enkele van de door Introdans gegeven voorbeelden van projecten die men zou willen indienen voor een projectsubsidie, passen in de doelstelling die ons voor ogen staat. Wij zijn van mening dat projecten die in Overijssel plaatsvinden, in aanmerking moeten kunnen komen voor een bijdrage, voor zover zij voldoen aan gestelde voorwaarden. Aanvragen voor een projectsubsidie worden ter advisering voorgelegd aan de adviescommissie podiumkunsten.
Samenwerkingsverband Amateurmuziekorganisaties in Overijssel	Wijst erop dat de naam van deze stichting onjuist is vermeld in de concept-nota	Naam is gecorrigeerd
Gemeente Hengelo	Kan zich op hoofdlijnen vinden in de voorstellen; pleit voor decentralisatie van de nu nog bestaande provinciale steunfunctietaken naar de grotere gemeenten, met behoud van een beperkte steunfunctie op provinciaal niveau voor de kleinere kernen.	De mogelijkheid om steunfunctietaken te decentraliseren is in het kader van het DECOMP-project bestudeerd. T.a.v. daarvan is destijds geconcludeerd dat op dit terrein complementair bestuur de voorkeur verdient boven decentralisatie. Wij zien geen aanleiding om in het bestek van het podiumkunstbeleid op deze conclusie terug te komen.
Gemeente Weerselo	Verzoekt om continuering provinciale bijdrage aan kerkconcerten Stift Weerselo.	Subsidieverzoeken die passen binnen het geschetste kader, zullen ter advisering aan de adviescommissie worden voorgelegd; in de afweging zal worden gelet op de in de nota (p.13) geformuleerde criteria.

<u>Reactie van</u>	<u>Hoofdpunten reactie</u>	<u>Standpunt GS</u>
St. O.J.C. Burger- weeshuis	Dringt aan op een structurele subsidieregeling t.b.v. voorstellingen in Jongerencentra, in 1991 zijn daar goede resultaten mee bereikt.	(Zie ook ons standpunt over reactie Culturele Raad Overijssel) Een structurele regeling t.b.v. jongerencentra heeft op dit moment, mede gezien de beschikbare middelen, geen prioriteit. Wij erkennen dat voor de groep "jongeren" onze voorstellen nauwelijks mogelijkheden bieden. Een concreet project dat zich richt op jongerentheater, b.v. van deze Jongerencentra, willen wij betrekken bij de Projectsubsidiereregeling.
TAM TAM	Het gezelschap wijst op de problemen die een klein, noodzakelijkerwijs semi-professioneel werkend gezelschap ondervindt. De afgelopen jaren bleek de produktiesubsidieregeling onvoldoende ruimte te bieden voor de Overijsselse initiatieven. TAM TAM vreest dat in de nieuwe regeling die ruimte nauwelijks groter zal zijn, en pleit ervoor de mogelijkheid om een meerjarig ontwikkelingssubsidie op te nemen in het provinciaal beleid. Daarnaast wijst het gezelschap erop dat er t.a.v. TNN geen eisen worden gesteld over het opnemen van Overijsselse voorstellingen in het aanbod, of over het opnemen van een Overijssels Theater in de programmaraad (die o.a. het aanbod van TNN bepaalt).	Wij zijn van mening dat het in principe mogelijk moet zijn om een meerjarig projectsubsidie toe te kennen. Wij zullen met deze mogelijkheid noodzakelijkerwijs enigszins terughoudend omgaan, daar wij slechts in uitzonderlijke omstandigheden van deze mogelijkheid gebruik willen maken. De adviescommissie Podiumkunsten zal ons hieromtrent adviseren. Wij willen met Theater Netwerk overleggen over het aandeel van Overijsselse groepen in het totale aanbod.